

HOTET

MOT DE BALTISKA FOLKEN

TYSKLANDS PLANER ATT FÖRFLYTTA ESTERNA BAKOM PEIPUS

SOVJETRYSSLANDS oavbrutna tillbakaträngande av de tyska arméerna har skapat en dödlig fara för bland annat de baltiska småstaterna. Dessas utsikter att återvinna den nationella självständigheten förmörkas för var dag, som den ryska offensiven har framgång och de ryska pretentionerna i takt därmed växa.

Vilket öde tillämna ryssarna de baltiska folken efter en eventuell återerövring av de tre randstaterna? Skulle de inskränka sig till en bolsjevisering ekonomiskt, socialt och kulturellt? Eller skulle de också genomföra en mer eller mindre fullständig russifiering? Skulle de kanske gå ett steg ännu längre och tvångsavfolka dessa områden till förmån för en rysk »Umsiedlung»? Självfallet finns det inte något säkert svar på dessa frågor. Men de ondaste aningar måste hysas. Sovjetregeringen har hittills inte, lika litet som tsarregimen på sin tid, dragit sig för att tvångsledes företa de mest omfattande folkomflyttningar. De baltiska folken ha själva egen sorglig erfarenhet från den korta tid åren 1940/1941, då ryssarna huserade i Estland, Lettland och Litauen. Ungefär 150,000 människor från de tre staterna deporterades då eller försvunno till det inre av Ryssland. Av allt att döma var det dock endast fråga om preludier. Enligt f. minister Ignaz J.-Scheynius' uppsats i Svensk Tidskrift (1942, häfte 10) hittades i Kaunas efter ryssarnas hastiga återtag 1941 dokument, enligt vilka planer voro å bane att från enbart Litauen bortföra 700,000 familjeenheter, d. v. s. ungefär 2 miljoner människor eller ungefär $\frac{2}{3}$ av den urgamla litauiska befolkningen. Skulle en sådan jätteaktion ha inletts i det sydligaste av dessa länder, hade den säkert även utsträckts till de bägge andra. Att ryssarna inte kände några hämningar inför att massvis forsla bort människor från gamla boningsorter visade deras framfart i Polen, varifrån de från hösten 1939 till det tysk-ryska krigets

utbrott drevo bort omkring 1 miljon f. d. polska undersåtar och samtidigt fråntogo dem deras polska medborgarskap.

Så mycket är klart, att den ryska faran för de tre uråldriga baltiska nationaliteterna aldrig någonsin varit större än nu. Under den tidigare ryska perioden undertrycktes visserligen dessa folk och deras självständiga kultur. Men människorna fingo leva kvar och dess språk fick talas. Denna gång kan hotet gälla ej blott språket utan även människorna.

De baltiska folken möta emellertid samma faror från väster. Även tyskarna ha uppenbarligen planerat att denationalisera dessa folk och germanisera områdena. Med hänsyn till krigsutvecklingen är måhända hotet från detta håll inte längre aktuellt. Men det finns alltjämt kvar såsom ett alternativ till den ryska faran och det har i vart fall under två år alltigenom satt sin prägel på den obegripligt hårda tyska ockupationspolitiken. En nyligen till Sverige flyktad estnisk vetenskapsman skildrar här nedan de tyska kolonisationsplanerna i Estland. Dessa planer måste intressera oss svenskar så mycket mera som det gäller ett land, vilket i över hundrafemtio år var svenskt. Författaren skriver (i översättning):

I Rauschnings »Samtal med Hitler» skall Hitler redan 1932 ha yttrat: »Vi kunna med lätthet germanisera dessa folk [de baltiska staterna]. Dessa nationer, som äro nära förenade med vår ras, skulle för länge sedan ha varit germaniserade, om ej de tysk-baltiska baronernas fördomar och sociala arrogans förhindrat detta med konstgjorda medel.» Då tog man knappast dylika hotelser på allvar. Under åren 1940/41, då Tyskland stod på höjden av makt, försökte det ej mera dölja sina germaniseringsplaner i öster. Den tyska pressen och de ledande öst-politikerna talade och skrevo nu offentligt om det som Hitler några år tidigare blott i största förtroende hade yppat för sina närmaste vänner.

Den 30 januari i år skrev »Völkischer Beobachter» med cynisk öppenhet en längre artikel om Tysklands syften med Estland. Det hette, att Tyskland efter korsriddarnas erövring av Estland begick ett svårt fel, när det ej koloniserade landet fullständigt. »Revidering och gottgörelse av detta tragiska fel är ögonblickets historiska uppgift. En jättstor och medvetet koncentrerad styrka ledde tyskarna nu åter tillbaka till dessa slagfält i syfte att där genomföra de möjligheter som på sin tid bortspelas. Genomförandet av dessa möjligheter är nu oundvikligt och slutgiltigt.»

»Bortspelade» möjligheter syfta tydligen på Ludendorffs berömda plan från år 1916, enligt vilken de just då ockuperade polska, litauiska och lettiska gebiten inom loppet av några år skulle förvandlas till delar av det tyska riket. Med otrolig öppenhet behandlar Robert Stupperich-Potsdam år 1941 denna Ludendorffs plan i tidskriften »Jomsburg», den tyska tidskriften för frågor om Ost- och Nordeuropa (Robert Stupperich-Potsdam, Siedlungspläne im Gebiet des Oberbefehlshabers Ost während des Weltkrieges, Jamsburg, Heft 3/4, Leipzig 1941, sid. 348 o. följ.). Ludendorff framlade den 27 april 1916 denna plan för kolonisering av de östra områdena för högkvarteret, som helt godkände den. Ludendorff fordrade, att de erövrade östra områdena helt eller delvis skulle införlivas med det tyska riket. »Därvid framför Ludendorff följande fordringar beträffande de östra områdets framtid: det tyska ostrummet skall ej endast förse största delen av tyska folket med förnödenheter utan det skall samtidigt för Tyskland vara 'en källa för erhållande av nödvändigt människomaterial'. Det är nödvändigt att kolonisera dessa områden med tyska jordbrukare, hantverkare och arbetare.»

Ludendorffs egna kommentarer till planen äro följande: »Efter krigets hittillsvarande förlopp att döma måste man räkna med, att Tyskland under fredsförhandlingarna blir i stånd att tillförsäkra sig en ny ostgräns mot öster. Då har Tyskland åter möjlighet att fortsätta med det av Tyska Orden så storartat planerade koloniseringsförsöket och slutföra detta arbete efter en paus som omfattar flera hundra år. Man måste obetingat avstå från att bilda självständiga buffertstater av litauisk, lettisk och polsk karaktär. Endast tyskarna, som sedan medeltiden visat prov på sin förmåga att grunda nya stater, finna här en lämplig jordmån och sin naturliga mission — — —. Detta tillfälle, att i Europa finna ett koloniseringsområde, återkommer mänskligt att se aldrig och kan därför inte nog högt värderas. Svårigheterna i samband med en dylik germanisering få ingalunda underskattas, men man måste ändå taga itu med detta stora arbete med tillförsikt, om man redan från början med radikala åtgärder vill röja undan huvudsvårigheten — de tyskfientliga elementens motstånd» (Heeresarchiv Potsdam: Akten des Verwaltungschefs im Gen. Gouv. Litauen, nr. 600).

Det är svårt att tro, att dessa ord äro skrivna av Ludendorff år 1916. Det låter precis som om de kommo ur Hitlers eller Rosenbergs mun. Ludendorffs plan, som efter år 1918 i sitt dammiga arkiv råkat i glömska, har fått upprättelse. Men medan man 1916

höll dessa koloniseringsplaner hemliga, lägga de moderna tyska nazist-kolonisatorerna ingen sekretessens slöja över dem.

Det är också mycket lärorikt att läsa vad den främste tyske kolonisationsexperten, professor Auhagen i Berlin, i början av detta år skrev i sin översikt över den tyska koloniseringspolitikens hittills uppnådda resultat och nya uppgifter. Professor Auhagen yttrar med självklar enkelhet: »Koloniseringen av det nya ost-rummet med tyska jordbrukare är ett av nutidens viktigaste uppgifter. Ett område om c:a 100,000 km² skall ej endast tillhöra Tyskland utan det skall förvandlas till tysk jord för att därigenom tjäna som lämplig brygga för förverkligandet av Tysklands planer och önskningar icke endast när det gäller det angränsande Generalgouvernementet utan också mera avlägsna delar av Ost-Europa.» (Prof. Otto Auhagen, Die Ansiedlung Deutscher Bauern in den eingegliederten Ostgebieten, in Schmollers Jahrbuch für Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft im Deutschen Reiche, Januar 1943, sid. 89 o. följ.)

När tyskarna — efter det oförmodade mellanspelet med repatrieringen 1939/40 av balttyskarna — efter ryssarnas förjagande ur Estland fingo tillfälle att sätta sina kolonisationsplaner i verket, blev den första etappen att komma åt jord för att ge de tänkta tyska kolonisterna. Man började med att skapa en jordreserv. För detta ändamål bildades en stor Landwirtschaftungs-Gesellschaft Ostland G. m. b. H. Samtliga f. d. statliga gods, städernas och självstyrelsernas jordreserver underställdes sålunda denna organisation. T. o. m. Dorpat-universitetets försöksgårdar, som man under århundraden alltid betraktat som privat egendom, förklarades nu tillhöra detta bolag. Men därmed nöjde man sig inte på långa tag. Bolaget övertog även alla av bolsjevikerna grundade stats- och kollektivjordbruk (sovchoser resp. kolehoser), likaså alla jordegendomar som under eller efter den korta rysstiden blivit utan ägare. Enligt en nyligen utfärdad författning övergå alla egendomar, tillhörande personer som deporterats till Sovjetryssland, liksom dessas tomter och hus i aktiebolagets ägo, t. o. m. i sådana fall, då den deporterades hustru och vuxna barn ännu finnas kvar. Alla förvaltare för de nya tyska stora jordegendomarna ha kommenderats från Tyskland. (Det kan tilläggas att deras kvalifikationer ofta varit mycket små; de ha tagit sina order från NSDAP:s jordbruksavdelning och föraktat esternas erfarenheter och därför ej sällan kapitalt misslyckats på ett sätt, som ådragit dem mycket löje och smälek från esternas sida.)

Utom denna jordreserv anser sig tyska staten teoretiskt äga alla i privat ägo befintliga jordområden i Baltikum. Esterna, letterna och litauerne fingo kännedom om detta överraskande faktum först i våras, då Rosenberg tillkännagav sin avsikt att reprivatisera jorden. Återlämnandet skedde i den formen, att jorden endast utlämnades som tillfälligt lån till jordbrukarna.

De baltiska jordbrukarna fingo nu plötsligt klart för sig, att den jord som de och deras förfäder brukat och kultiverat i århundraden och som ej ens bolsjevikerna under den korta terrorperioden helt förmått röva, nu plötsligt var Tyska statens egendom. Med häpnad fingo jordbrukarna skåda, hur t. ex. ett par inställsamma bönder, som krusade tyskarna, under stora högtidligheter i Estonias Konsertsal i Tallinn fingo mottaga sina gårdar för brukning som ett erkännande för »mönstergillt fullgjorda normer». När gårdarna återlämnades föredrog den tyska ledningen i första hand dem som i »politiskt och ekonomiskt hänseende befunnits lämpliga» (§ 3). Samtidigt skaffade sig tyskarna fullständigt fria händer att underlåta att återlämna gårdarna till deras tidigare ägare »om det strider mot allmänhetens intressen» (§ 4). Det väsentligaste är dock, att jorden ej blir privat egendom utan blott lämnas till »brukning under begränsad tid». Genom att anföra svepskälet att jordbrukarna underlåtit att fullfölja de dem ålagda normerna kunna tyskarna när som helst frånta bonden hans jord. Det har man redan hotat att göra flera gånger. Och därmed ha tyskarna obegränsade möjligheter att utvidga jordreserven.

Men vad skulle tyskarna göra med den estniska urbefolkningen? Det är givetvis svårare att behandla denna lika hänsynslöst som polackerna och för övrigt behövdes esterna till en början för att förebygga ett avbrott i jordbruksproduktionen. Men också här har man hela tiden försiktigt träffat förberedelser, hur man senare, i all stillhet och utan att väcka uppseende, skulle kunna slita loss de baltiska folken från den fäderneärvda torvan. Så började Dorpatuniversitetets Geografiska Institut i slutet av år 1942 att under tysk ledning och med stor omsorg utarbete planer för estnisk kolonisering av områdena öster om sjön Peipus. Därvid försökte man plötsligt på esterna inympa ett slags »öst-imperialism». Man försökte bevisa, hur lämpliga områdena bakom Peipus skulle vara för estniska nybyggare. Man försökte göra gällande, att förfäderna till den i dessa trakter boende befolkningen kulturellt voro nära besläktade med esterna. Det i Tallinn inrättade »Sied-

lungsamt» företog år 1942 en folkräkning i rayongen bakom Peipus. Med ledning av de då erhållna uppgifterna upprättades en noggrann karta över området mellan Leningrad och Pihkva, som senare skulle förenas med den estniska delen av Ostland och befolkas med ester. På denna karta utbyttes alla ryska Ortsnamn mot estniska sådana. Den enkla baktanken var givetvis att behändigt förflytta de baltiska folken mot öster, där de som »stora pionjärer och den västerländska kulturens vaktposter» skulle tjäna som skyddsvall för tyskarna när dessa flyttade in i de gamla baltiska ländernas gebit. Tyskarna voro m. a. o. mera intresserade av att kolonisera Baltikum än att »skydda Europas kultur» på de ändlösa slätterna bakom Peipus bland fientligt sinnat folk. Alla, som sammanträffat med tyskar i Baltikum, känna mycket väl till deras rädsla för att behöva arbeta i de erövrade östliga rayongerna; de försöka till varje pris stanna kvar på sina arbetsplatser i Baltikum och använda i stället oupphörligt tvångsmedel för att skicka bort enheter av det estniska, lettiska och litauiska självförsvaret samt poliser och tjänstemän till de osäkra erövrade ryska områdena, allt medan det strömmar massor av tyskar in i de baltiska staterna. Detta är endast första fasen av den på lång sikt planlagda koloniseringen av Baltikum.

Å andra sidan göra tyskarna allt för att fortast möjligt germanisera de baltiska folken, så att dessa skola kunna assimileras och lättare införlivas i det »nya Europas» sjudande smältdegel. Tyskan har således blivit det första främmande språket i varje typ av skola. Med alla slags medel försöker man slita loss de unga från deras hem och föräldrar, för att medelst klingande paroller locka över dem till Tyskland. Likaledes försöker man locka över till Tyskland allt yrkeskunnigt folk, ingenjörer och specialister. Alla lockbeten ha givit negativt resultat, emedan människorna ej ha något intresse av att byta ut den relativt lugna tillvaron bakom fronten mot bombregnet i Tyskland. I detta läge proklamerade tyskarna arbetsplikten för att sprida den baltiska ungdomen ut över Europa. I Estland berör den alla män mellan 18—45 år. Enligt uppgifter vid 1934 års folkräkning fanns det 173,350 män i åldern 18—45. Ryssarna deporterade 40,000; alltså skulle ännu 130,000 man återstå i denna åldersgrupp. Av dessa få ungefär 50,000 man stanna kvar i jordbruket och fabrikerna såsom oersättliga i krigsproduktionen. Till tyskarnas förfogande stå följaktligen c:a 80,000 arbetspliktiga. Dessutom pågår nu i Estland värvning av kvinnlig arbetskraft till arbetstjänst. En-

ligt uppgift ha c:a 30,000 kvinnor inkallats. Därmed hotar arbetstjänsten att endast i Estland beröra c:a 110,000 personer. Hur stor del av denna arbetsstyrka som får stanna i Estland vet man ännu ej. Med tanke på att tyskarna trots alla löften skickat estniska trupper till sydfrenten måste utsikterna för de arbetspliktiga bedömas ytterst mörka. Största delen av de mobiliserade ha dock visligen inte infunnit sig i kommissionerna utan dolt sig i skogarna.

Särskilt förvånar det, att tyskarna ännu, då tanken på ett segerrikt slut på kriget befinner sig mera fjärran än någonsin, göra förarbeten för en kolonisering av Baltikum med tyska frontsoldater och tyska jordbrukare. Koloniseringsplaner äro redan i detalj utarbetade. Formulär ha ifyllts, i vilka man frågar, vad var och en önskar sig i Baltikum — jordbruk, fabrik, affär etc.

I mars 1943 höll statssekreterare Backe ett viktigt tal i Posen. Han meddelade, att man redan under kriget börjat kolonisera Baltikum med tyska jordbrukare. Han nämnde, att hundratusentals tyska jordbrukare måste vara beredda att lämna sina hem för att fylla sin stora mission i öster. De tyska jordbrukarna behövde endast medtaga »ett modigt tyskt hjärta och två händer» vid flyttningen till de östra områdena. Allt det övriga måste tydligen de östra delarna förse dem med. Det var förbjudet att skriva om talet i de östra delarnas tidningar.

Till dessa politiska koloniseringsplaner komma givetvis ännu talrika andra specialplaner av ekonomisk och teknisk karaktär i samband med införlivandet av Ostland med Tyskland. De baltiska staternas stora och medelstora industrier ha sålunda övergått i tysk ägo. De stora nygrundade aktiebolagens huvudkontor — t. ex. Baltische Öl-Gesellschaft G. m. b. H., Ostland Faser G. m. b. H., Ostland Grundstücktreuhandgesellschaft G. m. b. H. — befinna sig i Berlin, där de stå under direkt ledning av höga nazist-tjänstemän. Också hela Ostlands bankväsen är i tyskarnas händer. Alla tidigare banker i Ostland ha likviderats. De i dess ställe grundade bankernas huvudkontor befinna sig likaledes i Berlin (t. ex. Hansabank o. a.).

En särskild roll kommer emissionsbanken att spela i sammanhang med koloniseringsplanerna. Den grundades den 1 april i år. Huvudkontoret ligger i Riga. Denna bank äger rätt att emittera sedlar, som tjäna som betalningsmedel i Ostland. Den övertog också emissionen av hela den i Ostland cirkulerande rikskassans sedlar. Som täckning tjäna pantbrev och inteckningar i hela Ost-

lands jordreserver. Enligt beräkningar är en medelstor lantgård om 20 à 30 ha varje år tvungen att lösa in dessa pantbrev med 400 à 500 Ostland-mark. Då jordbrukarna med nuvarande produktpriser näppeligen förmå att erlægga denna summa, skall största delen av Ostlands jordbruk tillfalla centralbanken. I medio av mars publicerade Frankfurter Zeitung en beskrivning av den då planerade emissionsbankens täckningsfond. Publicerandet av denna artikel i Ostlands tidningar förbjöds dock på det strängaste. Nu förs man ej officiellt ge tillkänna, hur centralbanken skall bilda täckningsfonden. Efter segerrikt krig skulle tyskarna kunna med fondens hjälp snabbt och slutgiltigt manövrera över privategendomen i Baltikum i sina händer.

Koloniseringsplanerna i Baltikum, uppgjorda vid en tidpunkt då hoppet om en tysk seger ännu levde fast, visa för hela världen tyskarnas hämningslösa avsikter med de små folken i Neu-Europa. De visa även tyskarnas förvånansvärda brist på politisk klokhet. När tyskarna gjorde ett slut på den bolsjevistiska terrorn i Baltikum hade de ett i historien knappast mera återkommande tillfälle att vinna dessa nationers hjärtan. I stället ruinerades dessa stater under två år fullständigt. Och nu har man börjat förskingra deras livskraftiga ungdom. Hur kunna tyskarna efter allt detta vänta sig någonting annat än de baltiska folkens motstånd och hat. När man nyligen frågade en estnisk bonde, om också han nu aktivt agiterade mot tyskarna, svarade han med stoiskt lugn: »Nej. Varför? Genom sitt uppförande och sina förordningar göra det tyskarna själva enastående skickligt!»